

„A jelen a kulcs a jövő megértéséhez!”

Ismeretlen ismerősök a 10. Bölcs Diákok táborban

11 megye, 8 felkészítő tanár, 23 diák, a Duna-deltai Partizani nevű helyiség, a CampoEuroClub diákkfalu – mindez elég, hogy a 10. Bölcs Diákok nyári tábor megrendezésre kerüljön. Ha valahová érkezünk, valakikkel találkozunk, természetes az üdvözlés, a bemutatkozás. Igen ám, de ez is amolyan „bölcs diákosan” történt a tábor első estéjén.

A kolozsvári Református Gimnázium **Patrónusok** csapata az útközben forgatott spontán kisfilmmel mutatta be magát. Jelen volt az energiabomba, az aranykezű, a csapat esze és a videókat forgató mágus.

A nyárádszeredai Bocskai István Elméleti Líceum négyfős csapata az **Asztrobefutók**. Kisfilmjük által a város történelme, nevezetességei és a hagyományörzés szeretete vált ismertté. A szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceumból érkeztek az **Ökomanók**, akik prezentációjukban városuk nevezetességeit, a diákélettől pezsgő iskolájukat mutatták be. Az ezt követő vicces képkollázs alapján igazán képbe kerültünk a csapattagok mindennapjaival. Póttagjuk örömmel fogadta a táborban való részvétel lehetőségét, sőt még 18. születésnapja alkalmából felcsendült a „Happy Birthday” is. A **Quetzalcoatl** csapat a *sepsiszentgyörgyi Gyermekek Palotáját* képviselte. Nevük igazi kuriózum: az azték mitológiában a tudás és tanulás istennőjének felel meg. Nemcsak nevük, de ők maguk is különlegesen, igazi természetjárók, számtalan hegycsúcsot meghódítottak, ahogy a Bölcs diákok versenyét is, hiszen bejutottak a top 10-be. A **nagykányai Tűzfarkasok** Bihar megyéből érkeztek, s mindamelllett, hogy izgalmas videót készítettek csapatukról, egy mottó által ismertették magukat, mely szerint „Ha magában van a szikra, csak nevetnek rajta, de ha jön a falka, lesz nagy kalamajka!” A **bukaresti Ady Endre Elméleti Líceumból** érkező **SKOLAsokk** csapat tagjai nem voltak restek érkezésük után rögtön kisfilmet forgatni a tábor helyszínéről, elárulva néhány tulajdonságot magukról.

A **Zilahról** érkező csapat diákjai ugyanabban az iskolában koptatják a padokat, melybe egykor Ady Endre is járt. A **Paradigma** csapat videójában megelevenedtek a város főbb látnivalói, a Bölcs Diákok verseny alatt készült képek és a csapattagok néhány tulajdonságára is fény derült. A temesvári csapat a **Bartók Béla Elméleti Líceumból** még váratott magára, de mi már nagyon kíváncsiak voltunk a **Nautilus** csapat tagjaira.

A táborozók már az első pillanattól kezdve nagyon nyitottan fordultak egymáshoz, talán éppen Jane Austen idézetét olvasták a nyári melegben izzasztó vonatúton, mely szerint „Akadhat két ember, akinek hét esztendő is kevés volna a megismerkedésre, másoknak talán hét nap sem kell hozzá.” A BÖD-ös diákoknak biztosan elég lesz.

ÖKOMANÓK csapat: Gádoros Mátyás, Pap Bence, Szabó Boglárka.

Vezető-tanár: Simon Laura.

Mi is a neved?

Kedd reggel, a Partizani-i Euro Camp svédasztalos reggeli után, első programként kommunikációs játékok szerepeltek a napirendünkben. Ebben segítségünkre volt Molnár Galaczi Júlia tanárnő, aki bevezetett minket a kommunikáció rejtett zugaiba. Izgatottan figyeltük játékvezetőnket, kíváncsian várva a feladatokat. Körben ülve kerestük a kommunikáció szó szinonimáit, viszont nem sikerült a rokonértelmű szavainak kincstárát kiürítenünk, ekkor jöttünk rá, hogy milyen gazdag is az anyanyelvünk. Ahhoz hogy megjegyezzük egymás nevét, alliterációs játék vette kezdetét, saját nevünkhöz egy, a keresztnévünk kezdőbetűjével megegyező betűvel kezdődő ránk jellemző tulajdonságot asszociálnunk kellett. A sort követte a Kire jellemző?, a Rapid Randi, Telepátias számlálás, majd ezt egy elszökős játék váltotta fel, ahol a mögöttünk lévő társainknak kellett résen lenniük, megragadva a bokánkat ha a jelre szökni próbáltunk. Az elkövetkezendőkben kiabáltunk, híres művek jelmondatát mutogattuk el, bolyongva ismerkedtünk és bókoltunk, valamint egy kódfejtős játékkal hangolódunk egymásra. Végül egy „Mi lenne ha...”, játékkal zártuk az ismerkedést, egy kiválasztott társunkat kellett felismernie a másik játékosnak kérdések által, amik jellemére és külsőjére vonatkozó tárgyak alakját öltötték. A program által sikerült megtalálni a közös hangot, és gyorsabban sikerült kapcsolatot teremteni.

Patrónusok csapat: Albert Anikó, Bachmann Renáta, Nagy Emese- Réka, Székely-Varga Szilárd.

Vezető-tanár: Korodi László.

Természetvédelem, madárfajták, falutúra - Mindent is a Duna-deltáról!

A kommunikációs játékok után, miután mindenki bemutatta hobbyjait és szenvedélyeit, sikerült egy közös érdeklődési körrel is beszélünk - ez nem más, mint a biológia.

Dr. Markó Bálint, a BBTE rektorhelyettese tartott nekünk egy kiselőadást a duna-deltai természeti rezervátumról és ennek csodás madárfajairól. Ezenkívül olyan kérdések is merültek fel, hogy vajon az ember az, aki gátolja a természet védelmét, vagy miért védjük meg inkább a tigrist az unka helyett... A jól dokumentált bemutató után, együtt sétáltunk a faházak között és megismertük a falakra festett madarakat.

Miután kielemeztük, mennyire is valóságűek az előbb megemlített ábrák, elindultunk egy rövid falutúrára Partizani településén. Séta közben meglestük a madarakat, megvizsgáltuk az itt található fügetermést, és volt alkalmunk lovakat és teheneket is látni - mindezt egy helyi "turistavezető" kíséretében, aki csak azért követett minket, mert "neki otthon nincs tv-je, és hiányolja az emberi kommunikációt" (meg azért is, mert "szép lányok voltak a csoportban"...).

A közös séta után, ami annyira élvezetes volt, hogy nem is éreztük annyira a meleget, visszajöttünk a táborba, ahol várt minket a vacsora. Köszönjük szépen ezt az élményt (ami csak egy a sok közül)!

SKOLAsokk csapat: Lojewski Erika Arina, Welter Hunor.

Vezető tanár: Bencze József.

Tábori boszorkánykonyha

A 10. BÖD tábor harmadnapján, Kovács Gábor és Gulyás Ábel kémikusok vezetésével kicsit közelebb kerülhettünk eme tudomány rejtelmes világához. A professzorokkal hasznos és szórakoztató kísérleteket végeztünk el, amik többsége közkívánatra robbanással végződött. Miután a belső égésű motort beindítottuk, a többi már mondhatni magától jött. A robbanóportól kezdve, a lávalámpán és a keményítős masszán át, egészen a rakétaig mindent is kipróbáltunk, ám ekkor még nem is sejtettük, hogy a nap fő attrakciója még csak ez után következik. A pénzhamisítás egy igencsak elterjedt mesterség, amihez, mint megtudtuk, csupán csak hígított ezüst-nitrátra van szükség, és pár érmére. A pénzeket a vegyületbe helyeztük majd pár perc elteltével már megfigyelhető volt a lerakódott ezüstréteg az érme felszínén. A kísérletet gumikesztyűben végeztük, mivel figyelmeztettek, ha az ezüst-nitrát ránk ömlik, drótkéfével sem tudjuk majd levakarni magunkról.

Ha valamire nagyon koncentrálsz, hogy ne történjen meg, az mindenképp meg fog történni alapon az egyik résztvevő lába csodás barna színt kapott a folyadéktól, amire rögtön megnyugtató válasz érkezett: „Eddig aranyos voltál, most már ezüstös is”. Ezután, egy random ötletből, csodaszép ezüst-nitrátos tetkók születtek, hol az emberek kezén, hol a lábán. Összességében, nagyon jól szórakoztunk, amiért külön köszönet Gábornak és Ábelnek, valamint a lelkesedésüknek, ami végig kísérte az egész napunkat.

Quetzalcoatli csapat: Cseh Apolka, Sógor Andreea.

Vezető-tanár: Szász Etelka.

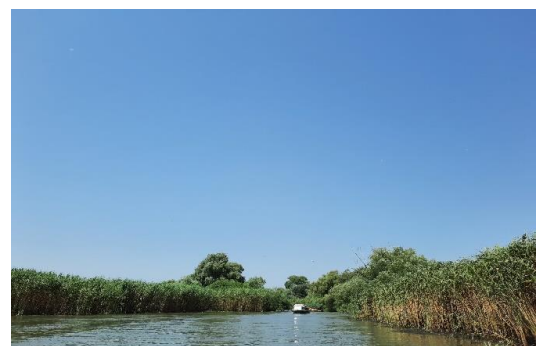
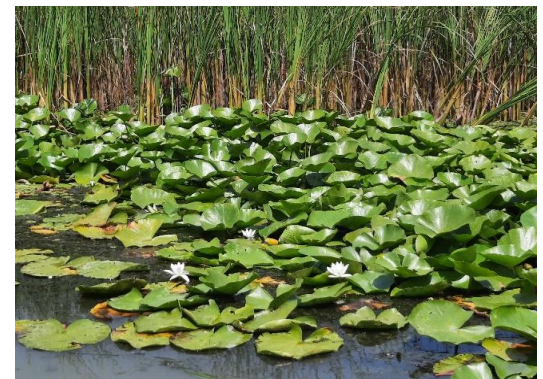

A Duna-delta, amilyenek mi láttuk

Mindannyian hallottunk már arról, hogy a Duna-deltának nagyon gazdag növény- és állatvilága van, de az olyan kifejezések, mint a biodiverzitás vagy változatos fauna sem tudják visszaadni azt a csodát, amit a szerdai kirándulás során tapasztalhattunk. Sorolhatnánk még az olyan jelzőket, mint gyönyörű, káprázatos, vagy lélegzetelállító, viszont egyik sem tűnik elég kifejezőnek ahhoz, hogy igazán megragadja a delta valódi varázsát.

A mesterséges Sulina-ág (rég neve Sülne vagy Sünne, jelentése „só”) partján terjeszkedő ezüstszürkés fűzfák ágai utazásunk során sokszor súrolták a katamarán oldalát, gyakran szelíden arcon csapva a szemlélőt, egészen vadregényes hangulatot adva a hajókázásnak.

Folyt. a köv. oldalon

A Duna-delta, amilyenek mi láttuk (folyt. az előző oldalról): Már a folyó mentén is megfigyelhettük a különlegesebbnél különlegesebb élőlényeket: láttunk ide-oda röpdöső smaragdzöld és királykék szitakötőket, szalakótákat, jégmadarakat, de volt ott sikló és többféle lepkefaj is.

A folyón való utazás egymagában is élménydús lett volna, viszont amikor kiértünk a Fortuna-tóhoz még káprázatosabb látvány fogadott. Sirályok seregét, borzas gémekeket, gólyákat, pelikánokat, hattyúk csapatát és sok más, változatosabbnál változatosabb madarat figyelhettünk meg közelről. A mesébe illő hófehér tavirózsák, és a vízitökként is ismert okkersárga társaik, a partokat szegélyező magas nád és a sisegő sás tovább fokozták a táj szépségét. A tó közepén, botra kifeszített hálóját, csónakjából vizsgálható helyi halász tökéletesen illett a nyugalmas árasztó környezetbe.

Bár, néha motorral hajtott csónakjaink megzavarták a hely csendjét, reméljük, hogy rövid ott tartózkodásunk nem borította fel azt a harmóniát, amely a növény-, állatvilág és a Duna-deltában élő emberek között kialakult.

Paradigma csapat: Ferenc Natália, Lugosi Zsuzsa.

Vezető-tanár: Kovács Nikoletta.

A Deltában táborozó bölcs diákok várva-várt programjai közé tartoztak az esti játékok. Ez a BÖD táborok egyik állandó esti szórakozási lehetősége, amely mindig nagy kihívás elé állítja a csapatokat. Ez viszont nem ért váratlanul senkit, hiszen a verseny fordulói kapcsán már mindenki készített hasonló jeleneteket. Július 28-án, szerdán este a csapatoknak híres párosokat kellett megjeleníteniük. Ádám és Évától, Antonius és Kleopátrán át, a XX. század híres rajzfilmszereplői, komikusai, politikusai és focistái elevenedtek meg a színpadon. Minden csapat ötletes kellékekkel és eredeti színpadi játékkal örvendeztette meg a táborlakókat. A többieknek ki kellett találniuk a híres bemutatott párosokat és ezt sikeresen véghez is vitték, nem kellett senkinek újrajátszania a jelenetét, bár egyesek szerették volna újra látni egyes csapatok rögtönzését.

Következő este még nagyobb próbatétel elé állítottak a szervezők. Jókai Mór: A jövő század regénye 5 oldalas szövegrészletét kapták meg a csapatok, melyet különböző műfajok szerint kellett színpadra vinniük. A rövid idő és a tengeri fürdőzés kimerített bennünket, de este újra komolyan vette mindenki a kisorsolt szerepét. Híradó, mese, ballada, eposz, musical, szappanopera, rock műfajokban dolgozhattak a csapatok. Újra megcsillogtatta mindenki rejtett képességeit, a nézők igazi vastappsal jutalmazták, és bátorították a produkciókat. Az előadások után is mosolyogva és elismeréssel idéztük fel egy-egy ikonikus szereplést, amely fiatalos lendületével emlékezetessé varázsolta ezeket az estéket.

Nautilus csapat: Andrásy Tamás, Cziprián-Kovács Kinga, Kuglis Albert.

Vezető-tanár: Cziprián-Kovács Jolán.

Egy napunk a tengerparton

A tábor negyedik napján a 8 órás reggeli után a Fekete-tengerre kirándultunk. A kirándulást négy motorcsónakkal tettük meg a Sulina ágon. A Sulina ág a Delta közepén helyezkedik el és egyenes vonalú, a medret állandóan kotorják a hajózás érdekében, hossza 71 km. A csónakázás nagyon izgalmasnak bizonyult, feltettük a mentőöveket és valósággal száguldottunk Sulináig. Sulina kikötőváros Romániában, Tulcea megyében, a négy világítótorony városának is nevezik. Az ország legkeletibb és egyben legalacsonyabban fekvő városa; a Duna Sulina-ágának és a Fekete-tengernek a találkozásánál fekszik, szárazföldön nem elérhető, csak hajóval, a Dunán.

Több, mint egy óras utazás után megérkeztünk a kikötőbe, ahonnan egy 40 perces sétát követően elértünk a tengerparthoz. Sétánk közben elhaladtunk a Duna Bizottság temetője mellett, ahol sokféle nemzetiségű ember lelte végső nyughelyét. A Fekete-tengerhez érve szép, homokos part fogadott. Elkészült a csoportkép az egyforma BölcS diákos pólókban és kalapokban, majd mindenki sietett a vízhez lehűsülni az út után.

Az időjárás és egyben a víz is nagyszerűnek bizonyult, mindenki megtalálta a magának kedvező elfoglaltságot. Volt, aki kagylót gyűjtött, mások rákok után kutattak, vagy a homokos parton pihentek. Mégis legöbben az úszást választották, a tajtékozó hullámok között. A tengerpart ezen szakaszán a tenger fokozatosan mélyül, sekély a víz, így a nem gyakorlott úszók is élvezhették a tenger vizét. A hőségérzetünket finom fagyaltokkal és jégkásával csillapítottuk. A gyülekezés 4 órakor volt, fél 6-ra kellett odaérnünk a motorcsónakokhoz, amikkel visszaérkeztünk a táborhelyre. A visszaúton mindenki kellően elálmosodott és egyben ki is pihente magát.

Az élményekben gazdag napot a közös vacsorával zártuk ahol elbeszéltük a nap történéseit, felidézve a kellemes, feledhetetlen eseményeket.

Asztróbefutók csapat: Baricz Szilárd, Császár Anita Barbara, Marton Tamás, Nagy Boglárka.

Vezető-tanár: Baki Erika, Balogh Judit.

Delta Geo-szemmel

A 10. BölcS diákok tábora záró előadását a Kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Geológiai Intézetének főállású oktatója, Dr. Silye Lóránd tartotta, péntek délelőtt. Az előadásnak témája a Duna-delta geológiája, a múlt, a jelen és a jövő tükrében.

Az előadását négy alpontra bontotta le:

- Mit jelent a geológia, mint tudományág
- Mi is az a delta, illetve a Duna-delta geológiájának bemutatása
- A Duna-delta átalakulása a múlttól a jövőig tekintve.
- Gyakorlati megtapasztalása az elhangzottaknak rögzítés véget. Hangsúlyozta az előadó, hogy „A jelen a kulcs a jövő megértéséhez!” . *(folyt. a köv. oldalon)*

Folyt. A program első felében tisztázta a geológia elnevezés eredetét, melyben a geo és a görög logosz kifejezés kapcsolódik egymáshoz. Ez a tudományterület a Föld felépítésével, szerkezetével és történetével foglalkozik. Ezután egy rövid szünet következett, majd folytatta előadását egy prezentációval a Duna-delta jelenére, múltjára, jövőjére reflektálva. A bemutatás elején az üledékképződési környezetekkel foglalkozott, amikor is rátért a professzor úr arra, hogy mit is nevezünk üledékképződésnek. Különböző tényezők miatt sajátos üledékképződés rakódik le véges számú helyeken, mit a tavak, gleccserek esetében. Arról is hallhattunk, hogy maga a delta fogalom a görög ábécé delta betűjéhez kötődik, ami érdekes, hiszen a görögök fentről nem vizsgálták az alakját, s a megnevezés mégis erre utal.

A delta tulajdonképpen egy dinamikus térséget takar a folyó és a tenger találkozásánál. Beszült arról is dr. Silye Lóránd, hogy külső tényezők lehetnek hatással az üledékképződési környezetekre: fizikai- mint a fagyás és az olvadás, vegyi-kémiai folyamatok, biológiai- az élőlények szerepe a keletkezésében. Arra is kitért, hogy megkülönböztethetünk hosszú és rövid törmelékes vagy karbonátos rendszereket. A delta maga a törmelékes és a hosszú rendszerekbe tartozik. Szó volt arról is, hogy a Duna 3 ága közül a Sulina az, mely erős humánus hatással bír. Záró részként gyakorlat következett, mely során a Sulina-ról hozott homokot vizsgálhatták a jelenlevők adott szempontok mentén.

Az első feladat alatt meg kellett állapítsák a homok összetételét, színét egy lapra kiterítve, valamint méretét, amihez segítségül kaptak egy mérőlapot, valamint egy nagyítót. A vizsgált homok két különböző anyagra utalt: szervesre és szervetlenre. A második feladatban azt vizsgálhatták, hogy hogyan ülepedik le a vízben. A harmadik feladat során a műanyag palackokban létre kellett hozni szimmetrikus és aszimmetrikus homokfodrokat, ehhez a tenger hullámozását kellett utánozni. Az utolsó kísérletben létrehozták az előadóval a diákok egy mesterségesen kreált deltát felhasználva a vizes és a száraz homokot, amire vizet öntöttek.

Ez a foglalkozás felkeltette a diáksereg érdeklődését a geológia irányába, ugyanakkor tágitotta geológus szemmel a Duna-deltához kötődő ismereteket. Az előadó személyiségének köszönhetően ez a tevékenység is vidám hangulatban telt el, s biztos akadnak majd olyanok közülük, akik ezt a tudományterületet szívesen jobban megismernék a jövőben.

Tűzfarkasok csapat: Hevesi Krisztina-Mária, Korom Attila, Molnár József.

Vezető-tanár: Sas Enikő.

Készült a Communitas Alapítvány 10. Bölcs diák táborában, a Duna-deltában.